

Hakkaa päälle!

Ratsumieskillan julkaisu

3/2026

Hälvälä

Ratsuväen perinnetyötä vuodesta 1962

Kuva: Kimmo Simola

Hälvälä

Moni yritys tai yhteisö täyttäessään pyöreitä vuosia, ilmoittaa juhlivansa työn merkeissä. Samaa voi sanoa Hälvälänkin osalta. Harjoitus- ja ampumarata-alueella on touhuttu ja kilvoiteltu jo yhdeksän vuosikymmenen ajan.

Hollolan suojeluskunnan ensimmäinen ampumarata sijaitsi Vesalassa suojeluskuntatalon lähistöllä. Pikkuhiljaa todettiin tarvetta olevan

isompaan ja parempaan rataan. Vuonna 1934 sitten ostettiin Pyhäniemen kartanon omistajalta, agronomi Paavo Pätiälältä 3 hehtaarin 75 aarin alue rataa varten Työtjärven lähistöltä.

Pyhäniemen kartano

Kuva: Pyhäniemen kartano

Toimeen tartuttiin kuitenkin vasta kahden vuoden päästä, jolloin rata myös valmistui. Nimekseen ampumarata sai Kaikula. Pätiälän kanssa neuvoteltiin myös isommasta alueesta, kun valtio etsi harjoitus- ja leirialuetta Tampereen rykmentille. Rykmentti ei koskaan palannut Hennalaan, mutta kaupat kuitenkin tehtiin. Valtio osti noin 789 hehtaarin maa-alueen Vesala-kirkonkylä-tien varrelta.

Lentokenttä rakentuu

Suursota riehui edelleenkin Euroopassa ja Suomenlahden eteläranta oli kokonaisuudessaan NL:n hallinnassa. Etelä-Suomessa alkoi kiivas lentotukikohtien rakentaminen ilmavoimille. Metsää alkoi kaatua Hälvälän lisäksi mm. Asikkalan Vesivehmaalla ja Padasjoen Tarusjärvellä. Kaikkiaan valmistui talvisodan jälkeen noin 30 sorapäälysteistä lentokenttää.

Kenttäalue on osa Hälvälänkankaan ylätasankoa, mutta tulevan kentän laitamilla oli runsaasti suppia. Paikkakunnan maanviljelijät ja hevosmiehet olivat tärkeä työvoiman lähde. Jälkimmäisiä tuli työmaalle jopa Vesijärven toiselta puolelta Vaaniasta asti. Toki satunnaisesti paikalla oli myös pari katerpillaria ja kuorma-autoa.

*Suomen ilmavoimien Hurricane hävittäjä ja Frieseler Storch
Kuvituskuvat: SA-Kuva*

Ensimmäinen lentokone kentälle laskeutui 30. elokuuta 1940. Ilmavoimien esikunnasta työmaata tarkistamaan saapuivat majurit Haaki ja Upari. Kone Frieseler Storch oli erittäin lyhyen lasku- ja nousukiidon tarvitsevaa tyyppiä. Ohjaaja Oskar Haaki oli syntyjään hollolalaisia.

Ensimmäinen lentäjäuhri

Jatkosodan aikana Hälvälässä toimi Kenttälentovarikko 1, joskin aivan sodan alussa kentällä oli Hävittäjälentolaivue 30:n Hurricane-hävittäjiä. Luutnantti Veikko Teuri epäonnistui laskussaan 25.6. 1941 palatessaan torjuntalennolta ja menehtyi. Hän oli ensimmäinen jatkosodassa kuollut lentäjä.

Syksyllä 1944 kentällä toi hetken Tiedustelulentolaivue 16 ja sen jälkeenkin LLv 30:n rippeet.

Lentokentän parakkirakennukset sijaitsivat pääosin Kastarlammin ympärillä. Nekin tyhjenivät, kun varikko siirtyi vielä vuoden 1941 aikana Uttiin.

Siviilit siiville

Ilmavoimien jätettyä Hälvälän lentokentän ei se kuitenkaan jäänyt pusikoitumaan Ruususen unta, vaan aktiivinen lentotoiminta jatkui vielä kolme vuosikymmentä.

Lahden Purjelentokerho, myöhemmin Lahden Ilmailukerho, harjoitti aktiivista toimintaa Hälvälässä aina 1950-luvun loppuun saakka. Kerhoilla oli ajoittain omia vetokoneita, mutta välillä purjekoneet vedettiin ilmaan autoilla tai vinttureilla. LIK:n siirryttyä Vesivehmaille, kentällä toimi viitisen vuotta Lahden laskuvarjokerho.

Liiketoimintaakin on Hälvälän kentällä ollut. Lahtelainen Mersukauppias K.Y. Lehti piti kenttää tukikohtanaan samoin kuin lentokuvauksia tehnyt lammilainen Keijo Kääriäinen.

*Pika-Heikki, Heikki
Hautala autonsa
kanssa Hälvälässä*

Vanhon lahtelaisten muistaman ”Pika-Heikki”, Heikki Hautala, kävi kentältä hakemassa lentokuljetuksella saapuneet päivän Ilta-Sanomien myytäväksi Lahden seudulla.

Hennalalaiset tulevat

Vaikka ilmavoimat jättivätkin Hälvälä vuonna 1944, ei sotaväki alueelta kaikonnut. Tulevina vuosikymmeninä saivat lukuisat ikäluokat ensikosketuksensa ”pystykorvan” rekyylipotkuun olkapäähänsä ampumaradalla ja kaivautua ensikertaa isänmaan maaperään poterotalkoissa.

Sotien jälkeen Hennalassa varusmiehiä kouluttivat Hämeen ratsurykmentti, Jääkäripataljoona 3 sekä Lääkintäkoulu. Kun Jp 3 lakkautettiin 1952, muutti kasarmialueelle it-patteristo Vesivehmailta. Salpausselän ilmatorjuntapatteriston siirryttyä Kouvolaan, perustettiin Huoltokoulutuskeskus, minkä osiksi tulivat myös Huoltokoulu ja

Moottorikoulu.

Hämeen rykmentti lakkautettiin 2014, minkä jälkeen Hälvälän harjoitusalueella on nähty varusmiehiä vain satunnaisesti.

Toiminta ei kuitenkaan ole hiljentynyt, vaan vilkkaasta tapahtumatarjonnasta on vastannut MPK:n Lahden koulutuspaikka.

Naamioverkkoja vanhoissa lentokonesuojissa ja ammuslaatikoita Hälvälän harjoitusalueella. Kuva: Hämeen Rykmentti

Kilpaurheilun Mekka

Valtio omistaa edelleenkin alueen maat, mutta ratatoimintaa pyörittää Hälvälän ampumaurheilukeskus ry. Ammunta on toki ykkönen, mutta Hälvälän tanhuvilla on kilpailtu hämmästyttävän monessa lajissa.

Jo 1959 aloitti Lahden Golf pelaamisen lentokentällä. Greenit olivat hiekasta ja puttilinjan sai kengillä taputtaa tasaiseksi. Mukkulaan seura siirtyi, kun kenttä vuonna 1966 valmistui.

Pikkuhiljaa pusikoitunut kenttäalue antoi oivan lähtökohdan ST-ajoille (suunnistus- ja tarkkuusajo). Jopa SM-tasolla kilpailtiin autosuunnistuksessa. Vuonna 1987 järjesti Suomen Latu valtakunnallisen lentopalloturnauksen.

Kahdesti on lentokenttä toiminut myös Jukolan viestin lähtö- ja maalialueena. Viimeksi vuonna 2018, jolloin ne noin 20 000 kilpailijalla, olivat siihen mennessä suurimmat. Tuona vuonna myös koko kenttäalue raivattiin puhtaaksi. Kahdesti (1974 ja 1984) on kenttäalueen täyttänyt SRK:n suviseuraväki.

Isoja sotilaskisoja

CISM

Ammunnan suurkisaputki käynnistyi jo vuonna 1963 Kansainvälisen Sotilasurheiluliiton (CISM) mestaruuskisojen merkeissä. Isännät olivat kova sana varsinkin kiväärilajeissa. CISM:n mestaruuksista ammuttiin myös 1988 ja 2001.

Seuraavan vuonna kisattiin varsinaiset MM-kisat. Haulikkolajeissa on myös ammuttu maailmancupia 2019. Jos on alueella nähty jos jonkimaalaista kenraalia ja tasavallan presidenttikin (2026), niin vuoden 2019 kisoissa oli myös kuninkaallista väriä. Kuwaitin kuningashuoneen jäsen kisasi trapissa ja liikkui seurueineen Kivasen limusiiniletkalla.

MM-tasolla on myös kilpailtu sotilas-5-ottelussa sekä ampumasuunnistuksessa. Jälkimmäisessä oli tosin hyvin vahva suomalaispainotus.

Hälvälä romaanin tapahtumapaikkana

Hälvälä on mitä ilmeisimmin toiminut yhden romaanin innoituksen lähteenä. Arto Salmisen Lahdin päähenkilönä on kolme Lääkintäkoulun oppilasta, jotka kuntoisuuslomalupauksen siivittämänä ilmoittautuvat salaiseen operaation. Kolmikko kuljettavan auton

oppaaksi nousee Hollolan ABC:llä yksi upseeri. Hän ohjeistaa kuljetuksen tuntemattomaan paikkaan, missä toimii harjoituskenttäsairaala.

Sairaalassa oppilaat pääsevät koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Nukutuksessa ammuttuja sikoja kannetaan sairaalaan sotilaslääkärien paikattavaksi. Oppilaat avustavat. He toimivat myös sairaalan yökköinä, valvomassa potilaiden kuntoa ja mittaamalla niiden lämpöä.

Näinhän haavaballistiikkaa on Hälvälässä aikanaan opetettu.

Teksti: Matti Hilska

Lähteet kirjoittajan hallussa

Lippuja ja seppeleitä

Killan kunnia- ja lippuvartio-osastolla on keikkaa pukannut koko alkuvuoden. Tammikuun 28. päivänä oli kunniavartio Mannerheim- patsaalla asema-aukiolla. Sepeleenlasku oli Marskin kuolinpäivän muistoksi.

Uudenmaan Rakuunarykmentin uudelleenperustamisen vuosipäivä oli 14. helmikuuta. Veljesrykmentin lipun seuraksi oli tapahtumassa ratsumieskiltalaisten lippuvartio HRR:n eli perinnelipullamme. Sepeleenlaskujen lisäksi kuultiin Rakuunasoittokunnan konsertti, missä ohjelmassa oli kotimaisten kunniamarssien lisäksi kansainvälistä sotilasmusiikkia.

Vasemmalla evl Kimmo Alesmaa ja kapt. Timo Matilainen laskevat sepeleen 4.6.2026 Mannerheimin ratsastajapatsaalle. Oikealla Juhani Laaksonen lippuvartiossa 13.3.2026 Ristinkirkolla.

Vakiintuneen tavan mukaan Ratsumieskillan lippu oli mukana talvisodan päättymisen muistotilaisuudessa 13. maaliskuuta Ristinkirkolla.

Lippuvartiot Mannerheimin ratsastajapatsaalla 4.6.2026. Kuva: Jussi Sainio

Puolustusvoimien lippujuhlapäivänä laskivat seppeleen Marskin ratsastajapatsaalle perinnekomentajamme, everstiluutnantti Kimmo Alesmaa sekä kapteeni Timo Matilainen. Tilaisuutta juhlistamassa oli luonnollisesti perinnelippuosastomme.

Yllä mainituissa tapahtumissa ovat olleet mukana Markku Elonen, Pekka Hennala, Juhani Laaksonen, Raimo Tevajärvi, Erkki Vilja sekä lippulinnan vetäjänä Hannu Sorjonen.

Huomionosoitus

Jukka Koivisto luovutti Urpo Karjalaiselle puolustusministerin 4.6. 2026 myöntämän, Suomen Reserviupseeriliiton kultaisen ansiomitalin.

Ratsumieskilta onnittelee kaikkia 4.6.2026 ylennyksen tai huomionosoituksen saaneita!

Jukka Koivisto, Urpo Karjalainen ja RUL:n kultainen ansiomitali. Kuvat: Jussi Sainio

ILOMANTSIN TAISTELUJEN MUISTOPÄIVÄT 24.-26.7.2026

Ratsumieskillan perinteisen tapahtuman majoitus on tällä kertaa järjestetty Mekrijärvi Saga Parkin tiloihin, koska Taitelijan talon majoitustilat on vuokrattu kokonaan kultakaivoksen työntekijöille

OHJELMA

Perjantai 24.7.2026

- klo 09.00 Puolustusvoimien järjestämä bussi lähtee
Lahden upseerikerholta, Upseerikerhonkatu 3, Lahti
Ajomatka 135 km
- klo 11.00–12.30 Vierailu: PV:n logistiikkarykmentti, Mikkelin yksikkö,
Karkialampi, Mikkeli
- klo 12.30–16:45 Mikkelistä Ilomantsiin, matkalla tauko ja omakustanteinen
lounasmahdollisuus
Ajomatka 281 km
- klo 16.45–17.30 Huoltotauko Ilomantsissa
Ajomatka 14 km
- klo 17.45 Saapuminen Mekrijärvelle,

Mekrijärvi Saga Park, Yliopistontie 4, Ilomantsi,
Majoittuminen

- klo 19.00 alkaen Sauna käytettävissä

Lauantai 26.7.2025

- klo 08.30 Aamiainen Saga Parkissa
- klo 10.00–15.30 Ilomantsin Sotatie-kierros, lähtö ja paluu Mekrijärvelle, retken oppaina Jouni Puruskainen ja Pentti Lihavainen
- klo 15.30 Valmistautumien illan ohjelmaan
- klo 17.00 Siirtyminen Mekrijärveltä Taistelijan talolle
- klo 18.00 Kokoontuminen alakerran auditorioon
Killan puheenjohtaja Jukka Koiviston tervehdys
Karjalan Poikien Killan toiminta,
puheenjohtaja Antti Eteläpää
- klo 19.00 Päivällinen Taistelijan talolla
- klo 20.00 Illanvietto Taistelijan talolla, musiikkia

Sunnuntai 27.7.2025

- klo 07.30 Aamiainen Saga Parkissa
- klo 08.15 Siirtyminen Taistelijan talolle
Ajomatka 30 km
- klo 9.00 Lipunnosto
Hartaus
Eversti Gustaf Ehrnroothin päiväkäsky,
Ratsumieskillan varapj Urpo Karjalainen
- klo 09.30 Ilomantsin taisteluiden muistomerkit, joissa
seppeleenlaskut:
Taistelijan talon piha, Sikrenvaara, Kiukoinen, Hovattala,
Palovaara. Siirtyminen Mekrijärvelle

- klo 11.00 Vaatteiden vaihto, huoneiden luovutusklo 12.00

Lähtö kohti Lahtea, kuljettajan ja osallistujien tekniset tauot tarpeen mukaan.

Ajomatka 145 km

klo 14.00

Haluttaessa omakustanteinen lounas ravintola Pajarinhovissa

Ajomatka 155 km

ABC Viipurinportti, Lappeenranta
Tankkaus Maasotakoululla

Ajomatka 152 km

n. klo 18.30–19.00

Paluu Lahden upseerikerholle

Lauantai-illan ja sunnuntaiaamun tilaisuuksiin paraatipuku/perinnepuku (tai juhlava pukeutuminen) ja isot kunniamerkit.

Ilmoittautuminen ja hinnat

Majoitus Mekrijärvi Saga Parkin tiloissa, noin puolen tunnin ajomatkan päässä Hattuvaarasta.

Hinnat

2 h huoneessa 65,00 €/vrk

1 h huoneessa 89,00 €/vrk

Aamiainen 13,11 €/kpl

Iltapala perjantaille 13,11 €

Karjalainen pitopöytä Taistelijan talolla 22,00 €

Maksetaan paikan päällä Taistelijan talolle

Koko paketti 2 hengen huoneessa 169,33 €

Yhden hengen huoneessa 217,33 €

(Majoitus 2x, aamiainen 2x, iltapala 1x)

Maksu ilmoittautumisen yhteydessä Ratsumieskillan tilille FI69 5612 1120 3816 59.

Ilmoittautuminen viimeistään 10.7.2026.
sähköpostitse pekka.hennala@phnet.fi.

Hakkaa päälle 3/2026

Ampumapäivä Asikkalassa

Killan keväinen ampumapäivä järjestettiin tänä vuonna Asikkalan Vesivehmaalla, Kenraalinradalla. Tapahtuma järjestettiin yhdessä litin asehistoriallisen seuran kanssa.

Timo Taavila ja Raimo Tevajärvi tarkastamassa osumia. Vähältä piti, ettei läheltä mennyt, ettei mennyt ohi.

Asearsenaali oli varsin monipuolinen ja historiallisestikin kattava. Jos nykyaikaa edusti itsetalava reserviläiskivääri, niin toisesta ääripäästä löytyi viime vuosisadan alkupuolella valmistettu Ukko-Mauseri.

Mukavasti yskähtelivät innokkaiden käsissä myös Pystykorva sekä Suomi-konepistooli. Kokeiltavana oli myös perinteinen ratsuväen kivääri eli karabiini. Tietämättömille tiedoksi, että se on tavanomaista sotilaskivääriä lyhyempi.

Timo Taavilan tuomat maalitaulut laitettiin porukalla pystyyn.

Tapahtumassa oli osallistujia parikymmentä ja kaikille aisteille löytyi fiilisteltävää: Pullava ja nokipannukahvi, vaatteissakin oli vielä kotimatkalinkin havaittava viehko ruudin tuoksu.

Teksti: Matti Hilska

Kuvat: Jussi Sainio

Ratsumieskillan Breitenfeld

Ratsumieskilta järjestää lauantaina 5.9.2026 uudistetun Breitenfeldin päivän juhlan Lahdessa. Tarjolla on monipuolista ja mielenkiintoista ohjelmaa aamusta iltaan.

Päivä koostuu mm. ratsastusnäytöksestä, turvallisuusaiheisesta seminaarista ja tyylikkäästä iltajuhlasta. Keskeisinä tapahtumapaikkoina toimivat Hennalan historiallinen kasarmialue ja Lahden

Upseerikerho. Lounasseminaari ja iltajuhla ovat maksullisia tapahtumia, jotka vaativat ennakoilmoittautumisen. Muilta osin klo 10.00 Hennalan paraatikentällä alkava tapahtumapäivä on kaikille avoin ja maksuton.

Ratsumieskilta toivottaa lämpimästi tervetulleiksi kaikki, joita kiinnostavat hevoset, ratsastus, perinteet ja turvallisuus!

Alustava ohjelma

- klo 10.00 Tilaisuuden avaus ja lipunnosto paraatikentällä
- klo 10.30 Ratsastusnäytös
- klo 11.30 Hennalan historian esittely (Upseerikerho / kiertokävely)
- klo 12.30 Buffet-lounas seminaarivieraille
- klo 13.30 Breitenfeld-juhlasseminaari turvallisuuspolitiikan ajankohtaisista aiheista, erillinen ilmoittautuminen, seminaaripuhujina mm. Jarno Anttalainen aiheesta Infrastruktuurin suojaaminen ja yritysten varautuminen.
- klo 15.30 Seminaari päättyy
- klo 18.30 Ovet Upseerikerhon iltajuhlaan avataan
- klo 19.00 Perinteikäs iltajuhla, erillinen ilmoittautuminen

Pukukoodi: juhlapuku tai perinnepuku, kunniamerkit

Merkitse päivä kalenteriisi

Ilmoittautumisohjeet julkaistaan lähempänä ajankohtaa.

Oikaisu

Hakkaa päälle numerossa 2/2026 julkaistussa viestissä Maasotakoulun johtaja Eversti Timo Hänninen luovutti Reserviupseerikoulun perinneristin Erkki Joukaiselle, ei Niko Hölttä, miten alkuperäisessä jutussa luki. Toimitus pahoittelee virhettä.

Hakkaa päälle!

Toimituskunta

Matti Hilska mattihilska@phnet.fi
Jussi Sainio jussi.sainio@phnet.fi

Aineistot:

Word
jpg, png

Kannen kuva:

Hämeen Rykmentti

Kornetti Korpelan kolmas koetus

Vanhoja vitsejä ratsumiesten maailmassa

Aurinko lämmitti kornetti Korpelan kasvoja. Harjoituksessa, jota hän oli johtamassa, oli tupakin mittainen tauko. Vaikka liikavarvasta kivisti, ajatukset eivät tahtoneet pysyä asiassa. Tai itse asiassa ne pysyivät hyvinkin asiassa. Elviira oli mielessä. Ennen kuin ajatus meni liian pitkälle, kersantti Mäkiparta komensi joukkueen paririviin. Oli noustava vastaanottamaan Mäkiparran ilmoitus. Joukkue nousi ratsaille ja harjoitus jatkui. Harjoiteltiin koko eskadroonan voimin paraattia varten.

Kersantti Mäkiparta oli saanut rukkaset toisella kertaa tavatessaan neitosen, johon hän oli ihastunut. Nyt hänestä saisi taas juttuseuraa. Vaan kornetti Korpela mietti, tarvitsisiko hän juttuseuraa tulevana iltana. Nyt oli aika lähestyä neiti Elviira Korhosta uudessa ympäristössä. Elviira-neiti oli aloittanut sotilaskotisisaren tehtävät. Hän olisi tänään illalla vuorossa. Olisi asiaa sotilaskotiin.

Harjoituksen päätyttyä kornetti Korpela kävi suihkussa, laittoi puhtaan paidan päälle, ajoi parransängin, joka lähinnä muistutti lyhyttä nukkaa ja kampasi tukkansa uuden Suaven avulla. Kornetti oli valmis kohtaamaan Elviira-neidin. Elviira ei kuitenkaan ollut edes tietoinen tulevasta tapaamisesta.

Aurinko paistoi, hienoinen hymy huulilla kornetti Korpela lähti kohti varuskunnan sotilaskotia. Matkalla vastaan tuli kersantti Mäkiparta talleilta. Hän oli valvonut hevosten hoidon ja oli nyt palaamassa kotiinsa palveluksen päätyttyä.

Minne menet, kysyi Mäkiparta. Ajattelin mennä sotkuun juomaan kahvit ja syömään tyttömunikin, vastasi kornetti Korpela. Ei sulla muuta asiaa ole sotkuun?

Kornetti Korpela avasi sotilaskodin oven, astui sisään ja tervehti sotilaskotisisaria viemällä käden lippaan. Se jälkeen hän katsoi ympärilleen ja huomasi Elviira neidin tiskin takana. Korpela antoi suuremman jonon tehdä ostoksensa. Kun oli hiljaisempi hetki, hän meni tiskille neiti Elviira Korhosen luokse ja ilmoitti haluavansa kahvin ja tyt..munikin ja suklaapatukan. Elviira kaatoi kahvin, laittoi munikin lautaselle ja otti hyllystä Da Capo - patukan.

Sitten se alkoi. Kornetti Korpela katsoi neiti Elviira Korhosta suoraan silmiin ja lausui lämpimällä äänellä: Elviira, jos olisin suklaatehtailija, antaisin parhaimman patukkani, sen mansikanmakuisen, nimeksi Elviira.

Jälleen hetki odotusta. Kornetti Korpelalla vilahti hetkeksi ajatus, että tuliko sanottua jotain sopimatonta. Mahdollisesti.

Minä sinun patukkaasi en halua tutustua, ilmoitti neiti Elviira Korhonen.

Jussi Sainio